

UYGULAYICI ORTAKLAR BULUŞMASI

HAZIRLIK TOPLANTISI RAPORU, 7 – 8 HAZİRAN 2010, İSTANBUL

15 Nisan 2010 – 15 Temmuz 2010 tarihleri arasında sekiz kentte uygulanacak olan Toplumsal Hayata Etkin Katılım için Yerel Demokrasi Akademileri projesinin uygulayıcı ortaklar buluşması 7–8 Haziran 2010 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirildi. Toplantıda uygulayıcı ortakların temsilcileri bir araya geldi. Katılımcı listesi EK-1’de verilmiştir.

Toplantıda ortak kuruluşların vizyon, misyon, hedef ve yürüttükleri çalışmaları paylaşımları, projeden beklentilerini dile getirmeleri ile projenin uygulayıcı takımının oluşturulması hedeflendi. Hazırlık toplantısı niteliğindeki buluşma ile Toplumsal Hayata Etkin Katılım için Yerel Demokrasi Akademileri Projesi çerçevesinde ortak hedefleri sahiplenmek ve müfredatı oluştururken tüm kuruluşların tecrübeleriyle ortak bir dil oluşturmak amaçlandı.

Kurum sunumları öncesinde AYDER temsilcisi Ercan Tural, proje dâhilinde engellilerin kentsel yaşama katılımıyla ve alternatif yaşamla ilgili tecrübelerini paylaşacaklarını ve Kadıköy Kent Konseyi Yürütme Kurulu üyesi olan derneğin engellilere yönelik kent raporlarına ulaşabileceğini ve projeye katkı sağlayabileceğini belirtti. Ayrıca derneğin engellilere yönelik kentsel dönüşümünü tamamlamış olan Barcelona’yla olan ilişkilerinin de projeye aktarılabilirliğini paylaştı.

Proje için kurum olarak çok heyecanlı olduklarını dile getiren Sabancı Vakfı temsilcisi Hanzade Germiyanoglu, yerelde uygulanacak projenin geneli etkileyeceğini ve kurumsallaşmış Kent Konseyleriyle birlikte uygulanacak çalışmalarla bir model yaratılabileceğini vurguladı. Habitat için Gençlik Derneği Başkanı Sezai Hazır ise Kent Konseylerinin politikaları etkileyebilen, kent kararlarına dâhil olabilen mekanizmalar olduğunu belirterek, proje süresince farklı illerin farklı sorunlarını ve önceliklerini de göz önünde bulundurarak ortak bir çalışma ortaya koymak gerekliliğini vurguladı. UNICEF temsilcisi Ceyda Dedeoğlu da UNICEF’in çocuklara yönelik bir kurum olmasının yanı sıra 2011’de uygulanmaya başlayacak beş yıllık planında gençliğin önceliklendirileceğini ve bu projenin kurumsal hedefleriyle örtüştüğünü belirtti.

Kurumsal paylaşımlara geçildiğinde ise ilk olarak Habitat için Gençlik Derneği’nin çalışmaları hakkında diğer kuruluşları bilgilendiren Sezai Hazır, Habitat için Gençlik Derneği’nin çalışmalarının ana temasının katılım ve ortak çalışma kültürünün gelişmesinin üzerine kurulu olduğunu belirtti. Bu amaçlar doğrultusunda kapasite geliştirmenin önemini farkında olarak farklı projeler, savunuculuk programları gerçekleştirildiğini ifade etti. Son dönemde gençlik çalışmalarının yanı sıra farklı alanlarda da sosyal

sorumluluk çalışmaları yürüten Habitat için Gençlik Derneği’nin kurumsal sürdürülebilirlik adına farklı alanlarda çalışan sivil toplum kurumlarıyla ortak çalışmayı kurumsal bir temelde yapılandırmayı sağlayacak Yerel Demokrasi Akademileri’ni ayrıca önemseyeceğini belirtti. Projenin sonrasında uygulayıcı ortakların Kent Konseylerine destek veren kurumsal ortaklar haline gelebileceğini ve ortak

bir müfredat oluştuktan sonra pilot iller dışında da projenin uygulanabileceğini, bunun için şimdiden talepler oluştuğunu belirtti. Bunun yanı sıra Başak Saral proje sonrasında uygulamaların kendi hedefleri dışında bu süreçle birlikte birçok kentte engelli meclislerinin kurulmasının teşvik edilmesi gibi başka hedefleri de kolaylaştıracağını vurguladı.

Proje ortaklarından WALD adına Sadun Emrealp, katılımı sağlama görevinin ilk defa 1992 BM Rio Zirvesi'nin ardından hazırlanan sürdürülebilir kalkınma eylem planıyla yerel yönetimlere verildiğini ifade etti. 2003 yılında resmi adını alan Kent Konseylerinin örgütlü kesimleri ve örgütsüz vatandaşları bir araya getirmek, kentlerin geleceğine yönelik bir vizyon yaratmak, kent gündemini başta yerel yönetimler olmak üzere kamu kurumlarına yansıtmak amacıyla kurulduğunu belirtti. Sadun Emrealp, Kent Konseylerinin yapısal durumuna ilişkin olarak da konseylerin belediyeler öncülüğünde kurulduğunu, belediyelerin maddi ve aynı yardım yapma zorunluluğu olmasına rağmen onlardan bağımsız sivil kurumlar olduklarını ifade etti.

Kent Konseylerinde öncelikli olan çalışma gruplarının kentle ilgili sektörel bazı stratejiler geliştirdiğini, bu stratejilerin Kent Konseylerine taşınarak kent kararları haline gelebildiğini açıkladı. Kent Konseylerinin mahalle ölçeğindeki çalışmaları ile Kent Konseyinde temsil edilmeyen grupların da bu mekanizmalar sayesinde etkin olabildiklerini belirtti. Temsil edilen tüm kuruluşlar aracılığıyla tüm bilgi birikimlerinin tek bir havuzda toplanarak, herkesin imkânlarının kent için kullanılabilmesinin yolunu açtığını açıkladı.

Yürütülen bu çalışmaların ortak bir kent eylem planına dönüşerek belediyelere taşındığını ve kent konseyinde alınan tüm kararların belediye meclisinde tartışılma zorunluluğu olduğunu belirtti. Aynı zamanda alınan kararların takibinin yapılmasının da uygulanabilirliği açısından önemli olduğu ve bu takibin gerçekleşmesi için gerekli mekanizmaların oluşturulması, planlama ve meclislerinin misyonlarının belirlenmesinin önemi vurgulandı.

Süreç içinde kadın ve gençlerin temsiliyetindeki sorunları çözüme hedefi ile kentte kadın ve gençlik bakış açısını yansıtabilecek mekanizmalar oluşturmak amacıyla gençlik ve kadın meclislerinin kurulduğunu söyledi. Hızlı harekete geçen gençlerin 2005 yılında Belediyeler Kanunu'yla yasal dayanağa kavuşan gençlik meclislerinin oluşturduğu Ulusal Gençlik Parlamentosu'nu kurarak bugün ulusal çalışmalar yürütebildiğini dile getirdi. Kadın meclislerinin de benzer bir iletişim ağı kurma hedefinde ilerlediklerini paylaştı.

Sadun Emrealp projeler uygulayan ve politikalar üreten Kent Konseyleri'nin kurumsallaşması sürecinde ortaya çıkan ve Yerel Demokrasi Akademileri Projesi süresince üzerinde tartışılacak bazı sorun ve ihtiyaçları paylaştı:

- Kent Konseyleri yerel yönetimlerin üzerinde bir yük olarak algılanabiliyor.
- Kent Konseyleri siyasiler tarafından ele geçirilmesi gereken alanlar olarak görülebiliyor.
- Sivil toplum anlayışına sahip olmayan kentlerde yalnızca yasal zorunluluk gereği kurulan Kent Konseylerinde ortak akıla ulaşmayan kurumsallaşmalar gerçekleşebiliyor.

- Sivil toplum kuruluşları Kent Konseylerini ortak çalışma ve algı oluşturmak için bir mekanizma olarak görmek yerine bu platformları karar alıcılara eleştiri alanları olarak görebiliyor.
- Kadın, gençlik ve engelli meclislerinde de temsiliyetle ilgili yaşanan sorunlar kent konseylerini kentin elit kesimlerinin bir araya geldiği platformlara dönüştürebiliyor. Kurumların temsiliyetinden ziyade bireysel temsiliyetlere dönüşebiliyor.

Bu konulardan yola çıkarak proje kapsamında demokratik karar alma kültürünü geliştirebilmek, kadın genç ya da engelli temsiliyetini sağlamak için ne tür eğitimler verilebileceğini ve süreç içinde oluşmuş diğer sorunlara yönelik ne tür politika önerilerinde bulunulabileceğini tartışmanın gerekliliğini vurguladı.

Kent Konseyleri bilgilendirmesinin ardından Başak Saral proje illerindeki Kent Konseyleri mevcut durum tablolarını paylaştı. Bu analizlerden yola çıkarak projede genç dostu, kadın dostu, engellilerin lehine kent eylem planları oluşturulabileceği; genç, kadın, engellilerin güçlendirildiği kentlerde durum değerlendirmesinin Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine dayanağında ve kentler özelinde gerçekleştirilmesinin önemi vurgulandı. Proje öncesinde UNICEF

ortaklığında geliştirilip uygulanacak kent analizlerinin, projenin ikinci aşamasında da tekrar uygulanarak ortaya çıkan analizlerin karşılaştırmasıyla projenin etkisinin ölçülebileceğine değinildi.

Proje illerindeki mevcut durumun paylaşılmasının ardından Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV) adına Berrin Yenice sunumunu gerçekleştirdi. Öncelikle dar gelirli kadınlarla yerel ortaklıklarla ve katılımcılığa önem vererek 12 ilde çalışmalarını yürüttüklerini belirten Berrin Yenice; çocuk bakım ve eğitim hizmetlerini yaygınlaştırma, bireysel ve kolektif kapasite geliştirme, kadın ve çocuk merkezlerinin kurulması, ekonomik güçlendirme faaliyetlerinin yanı sıra yerel kadın kooperatiflerinin oluşması ve iletişimlerinin güçlenmesi için çalıştıklarını açıkladı.

Yerel yönetimlerle gerçekleştirdikleri çalışmalar sırasındaki tecrübelerinin özellikle yoksul kadınların katılımıyla ilgili mekanizmaların olmadığı, onların mağdur olarak görülüp, hizmet bekleyen kesim olarak belirlendikleri yönünde olduğunu vurguladı. Yerel yönetimlerin hizmet sunumunda eşitlikçi olmak için ihtiyaçların farklı olduğunun bilincinde olmak gerektiğine ve toplumsal rollerinin kamu hizmetlerini ve ekonomiyi doğrudan etkilediği kadınların kamusal planlama süreçlerine katılımının sağlanmadıkça kalkınmanın gerçekleşemeyeceğine değindi. Bununla birlikte kadınların hizmetlerden eşit olarak faydalanabilmesinin de kalkınmayla doğrudan paralel olduğunu belirtti.

Bu bilgilerden yola çıkarak KEDV'in özellikle yoksul kadınların katılımını arttırmak açısından yerelde kadın kooperatiflerinin kurulmasını teşvik ettiklerini ve mahalle bazında katılıma destek verdiklerini açıkladı. Bu proje sırasında da kadın katılımını arttırmak için kooperatiflerle kadın meclislerinin nasıl birlikte çalışabilecekleri üzerinde öneriler oluşturulabileceği vurgulandı. Ercan Tuta'ın engelli kooperatiflerinin katılımının durumuyla ilgili sorusu üzerine kadın kooperatiflerinin yanı sıra yerelde engelli kadın kooperatiflerine de destek verebildiklerini ve şu an iki engelli kooperatifine bağlantıları olduğunu belirtti.

Kendi ihtiyaçları doğrultusunda kadınlar tarafından oluşturulan kooperatiflerin siyasi duruşları olmadan farklı bir katılım ve yönetim anlayışı oluşturduklarını belirtti. Bu anlamda kent analizlerinin ihtiyaç ve öncelikleri belirlemek buna göre eylem planı oluşturmak için faydalı olabileceğini ifade etti.

Bunun yanı sıra KEDV'in yerelde oluşturduğu Topluluk Eylem Araştırması'nın proje kapsamında politika önerileri sunulurken kullanılabileceğini vurguladı. Yerelde kadınlar tarafından ihtiyaçlarını belirlemek için yapılan bu analizlerle ilgili olarak kadın, genç ve engelli meclislerine de destek verilip bu analizlerin onlar tarafından da uygulanabileceğini ifade etti.

Berrin Yenice, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Analizi konusunda ise kamu ve bireyler arasında diyalog süreci için bir başlangıç olabileceğini ve bütçe sınıflandırılabilir hale gelirse kadınlar, gençler ve engelliler için bu bütçeyi takip etmenin kolaylaşabileceğini belirtti. İhtiyaçları belirlemekle mümkün olacak bütçe takibinin kadına duyarlı planlamanın ne kadar doğru yapıldığını belirleyebileceğini ifade etti. Bütçedeki kaynakların bu analizlere uygun dağıtılmasını sağlamak amacıyla yapılan bütçe sürecinde cinsiyet analizlerinin de yapılması için

vatandaşların inisiyatif almalarının da önemi vurgulanırken, kent konseyleri ve meclislerin de belediyeleri sınıflandırılabilir bilgi üretmek konusunda etkileyebileceklerini belirtti. Ayrıca bu konuda çalışmaları olan Beyoğlu ve Kartal Belediyeleri örnekleri üzerinde duruldu.

Bütçe oluşturmak ve bütçenin takibini yapmak aşamasında TESEV temsilcisi Levent Koç, geliştirdikleri yerel gençlik bütçe izleme rehberinin bu proje kapsamında kullanılabileceğini; kadın, gençlik ve engelli meclislerine de katkı sağlayabileceğini belirtti. Proje kapsamında gerçekleştirilecek eğitim müfredatına da bütçe izlemeyi kolaylaştıracak çok temel bilgiler içeren bir eğitim eklenebileceği belirtildi. UNICEF'ten Regina de Dominicis projede daha çok haklar ve savunuculuk üzerine yoğunlaşılması gerektiğini ve bütçe takibi konusundaki eğitimin de bu konulara yönelik geliştirilebileceği önerisini getirdi. Bu önerinin ardından Başak Saral kent analizleri sırasında da cinsiyete duyarlı bütçe konusunda kentlerdeki mevcut durumun sorgulanabileceğini belirtti.

Son olarak uygulanacak eğitim içeriklerinden de söz eden Berrin Yenice ağırlıklı olarak grup çalışmaları, örnekler ve tartışmalar üzerinden gidileceğini açıkladı.

KEDV sunumunun ardından Ercan Tural, AYDER'in hedef ve çalışmalarına ilişkin sunumu paylaştı. İlk olarak 2002'de Tübitak tarafından yayınlanmış istatistiklere göre Türkiye'de nüfusun %12,29'unun engelli olduğunu açıklayan Ercan Tural, engelli sorununun ciddi bir boyutunun sosyal yaşama, kültürel sanatsal hayata katılımı ile ilgili olduğu söyledi. Bugüne kadar engellilere yönelik geliştirilen proje ve politikaların yeteri kadar etkin olmadığını dile getiren Ercan Tural, engellilere yönelik çalışmalarda her konu başlığı için sıfırdan başlamanın gerekli olduğunu paylaştı. Süreçlerin baştan alınmasına karşın engellilerin sorunlarına çözüm önerileri sürecinde ciddi kurumsal dirençlerle karşılaştıklarını belirtti.

Bu sorunlardan yola çıkarak engellilerin sosyal hayata katılımı için farklı katılım düzeyleri oluşturmak hedefiyle kurulan AYDER'in spor, kültür-sanat ve uluslar arası alanlarda çalışmalar yaptığına değindi. Engellilere yönelik olarak çeşitli kentlerde Alternatif Kamplar kurarak spor alanında, Düşler Akademisi Projesi kapsamında sanat akademileri kurarak sanat alanında gelişimlerini desteklediklerini açıklayan Ercan Tural, yine Düşler Akademisi Projesi kapsamında oluşturulan Social Inclusion Band'i en başarılı uygulama örneklerinden biri olarak gösterdi. Bu tür projelerle engellilerin her türlü spor ve sanat dalında başarılı olabileceklerini göstermeye çalıştıklarını ve bu yolla onların toplumsal hayatta aktif olmalarını amaçladıklarını belirtti. Çeşitli kentlerde bu amaçlar doğrultusunda önceleri özel sektör desteğiyle, şimdilerde ise yerel yönetimlerle ortaklıklarla kurulan Alternatif Kampları bu proje sonrasında söz konusu kentlerde de uygulayabileceklerini; böylece projenin çarpan etkisini artıracabileceklerini ifade etti.

AYDER'in engellilerin toplumsal hayata katılımını spor yoluyla gerçekleştirmeyi hedefleyen çalışmalarının üzerine Kent Konseyleri'nin bu proje kapsamında ve sonrasında Belediyelerin profesyonel spor takımları kurmak yerine yereldeki ihtiyaca göre gençlerin, kadınların ve engellilerin katılımına daha açık ve amatör takımlar oluşturmasını teşvik etmesi Başak Saral tarafından önerildi.

Ayrıca Ercan Tural tarafından yine proje kentlerinde ulaşılabilecek engelli ailelerine o kentlerin turizm merkezi olma potansiyeli anlatılarak, engelli turizmiyle ilgili AYDER'in çalışmalarının yanı sıra ailelerin de desteğiyle kentlerde bazı girişimlerde bulunulabileceği belirtildi.

Bunun yanı sıra engelsiz kentler girişimi için de proje kentlerinde bazı katkılar sunabileceklerini belirten Ercan Tural kentsel tasarıma yönelik yapılmış mevcut dokümanları bu proje dâhilinde örnek olarak kullanabileceklerini söyledi.

Ercan Tural'ın sunumu ardında toplantının ikinci günü UNICEF ve NDI'nın sunumlarıyla devam etti. İlk olarak UNICEF'in sunumunu Ceyda Dedeoğlu ve Regina de Dominicis gerçekleştirdiler.

Regina de Dominicis Floransa'da bulunan UNICEF Innocenti Araştırma Merkezi'nin projede uygulanacak olan kent analizlerinin oluşturulmasında ve metodolojisinin belirlenmesinde destek olacağını belirtti. Kent analizleri için oluşturulacak anketler UNICEF'in çocuk odağında mevcut olan anketlerinden yola çıkarak ortak uygulayıcı kuruluşların önerileriyle kadın, genç ve engelli odağında geliştirilecektir.

Ceyda Dedeoğlu'nun çocuk hakları temelinde hazırlanan anket modeli ve sorularının paylaşımının ardından, uygulayıcı ortakların katkıları ile hak ve savunma temelli soru alanlarının belirlenmesi kararlaştırıldı. Hedef kitleye yönelik olacak anketler, aynı konu başlıkları altında, farklı bir dil kullanılarak hizmet sunucular ve karar alıcılara da uygulanacaktır.

Anketlerle, müfredatla ve eğitimlerle ilgili ortak metoda karar vermek ve yerel bilgiyi paylaşabilmek, yereldeki ihtiyaçları daha rahat irdeleyebilmek için saha koordinatörlerinin eğitimci eğitimi gerçekleştirilmeden önce UNICEF'le görüşmesinin önemli olduğu vurgulandı ve bu toplantının planlanmasına karar verildi.

Karar alıcılar, hizmet sunucular ve gençlik, kadın ve engelli meclislerine uygulanacak anketlerin, kentten daha büyük coğrafi alanlarındaki ihtiyaçlarını yansıtabilmesi hedefi ile proje savunucularının her birinin analizleri en az 10 kişiye yaygınlaştırılmasının bilimsel veri oluşturmada ciddi katkı sağlayabileceği vurgulandı. Bu hedef kapsamında kentlerin nüfus yoğunluğu göz önüne alınarak örneklemelerin belirlenmesine karar verildi.

UNICEF'in ardından NDI (Ulusal Demokratik Enstitü) temsilcisi Fehmi Ağduk kurumunu tanıtan ve projede uygulamayı planladıkları eğitimin metoduyla ilgili bilgi içeren sunumunu gerçekleştirdi. İlk olarak kurumun savunuculuk eğitimlerini gerçekleştirirken temel amacın tabana ulaşabilmek olduğunu ifade eden Fehmi Ağduk, bu anlamda Kent Konseyleri'nin karar alıcılarla bağlantılı olan ve her kesimin temsil edilmesine fırsat veren bir kurum olarak büyük önem teşkil ettiğini vurguladı.

Sunum sırasında savunucunun tanıtım yapılırken karar alıcıları etkilemek için toplumun gereksinimlerini ifade eden somut belgelerin bu ihtiyaçları politikalara dönüştürmek için ne kadar önemli olduğu üzerinde duruldu. Savunuculuk eğitimlerinde uluslararası örneklerin yanı sıra yerelden örneklerin de verileceği söylendi ve bunun üzerine Sabancı Vakfı'nın Kadın Erkek Eşitliği Komisyonunun oluşturulmasına yönelik uyguladığı savunuculuk deneyimleri paylaşıldı. KEDV'in eğitimlerinde konuyla ilgili genelgenin katılımcılarla paylaşılması önerildi. Aynı şekilde kadın, gençlik ve engelli meclislerinden varsa buna benzer savunuculuk örneklerinin toplanarak eğitimlerde paylaşılması önerisi getirildi.

Fehmi Ağduk eğitim içeriklerinden önce savunuculuk eğitimlerinde hedefin; meclislerin tabanlarının gereksinimlerini temsil eden organlar olarak karar alma süreçlerine etkin katılımlarını sağlamak olacağını ve tabanlarının gereksinimlerinden güç alarak ve bu gereksinimleri karar vericilere aktararak ilerleneceğini ifade etti. Eğitimlerde üzerinde durulacak temel kavramların savunuculuk, temsiliyet ve kapsayıcılık olduğunu belirtti ve karar alıcıları etkilemekte çok büyük önem taşıyan savunuculuk politika belgesinin hazırlanmasıyla ilgili gerekli bilginin eğitimlerde savunucularla paylaşılacağını vurguladı.

Son olarak ortak kurumların temsilcileri eğitimci eğitimi için içeriklere göre gerekli olan sürelerin bilgisini paylaştılar. Buna göre UNICEF'in eğitiminin 2 gün, AYDER'in eğitiminin 1,5 gün, KEDV'in eğitiminin programın planlanmasına göre 1,5 ya da 2 gün, NDI'nin kent analizleri ve savunuculuk eğitimlerinin ise ortak olarak 1 gün olarak gerçekleştirileceği belirtildi.

EK 1- KATILIMCI LİSTESİ

Yerel Demokrasi Akademileri Projesi Uygulayıcı Ortaklar Buluşması, 7 - 8 Haziran 2010, İstanbul	
Kurum	Ad-Soyad
AYDER	Ercan Tural
AYDER	Yeşim Minnetoğlu
KEDV	Berrin Yenice
NDI	Fehmi Ağduk
UNICEF	Regina De Dominicis
UNICEF	Ceyda Dedeoğlu
WALD	Sadun Emrealp
YG-21	Arzu Şahin
YG-21	Sait Çetin
YFH	Sezai Hazır
YFH	Başak Saral
YFH	Burcu Kılınc
YFH	Zeynep Arslan
Sabancı Vakfı	Hanzade Germiyanoglu
Sabancı Vakfı	İnanç Mısırlıoğlu
TESEV	Levent Koç